

แบบจำลองปัจจัยที่สัมพันธ์เชิงสาเหตุกับสุขภาพองค์การของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ภาคเหนือ

พัชรวิวรรณ กิจมี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2549

ISBN 974-502-766-9

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมคดียุติพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าคดียุติพนธ์ ได้พิจารณา
คดียุติพนธ์ของ พชรวิวัฒน์ กิจมี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษาคดียุติพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการที่ปรึกษาคดียุติพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. คุณวุฒิ คนฉลาด)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไพรัตน์ วงษ์นาม)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พนมพร จันทระปัญญา)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. คุณวุฒิ คนฉลาด)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไพรัตน์ วงษ์นาม)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พนมพร จันทระปัญญา)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นัญชา ผลิตวานนท์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับคดียุติพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาคดียุติพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)
วันที่ ๒๓ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๙

ประกาศคุณูปการ

คุณฐิณีพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากคณะกรรมการควบคุมคุณฐิณีพนธ์ ซึ่งประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร. คุณวุฒิ คนฉลาด ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ รองศาสตราจารย์ ดร. ไพรัตน์ วงษ์นาม และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พนมพร จันทระปัญญา กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นัญญา พลิตวานนท์ ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติมจนกระทั่งงานคุณฐิณีพนธ์สำเร็จอย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกานดา ตปนิยางกูร รองศาสตราจารย์ ดร. ประชุม รอดประเสริฐ รองศาสตราจารย์ ดร. สุเมธ เดียววิเศษ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสรี ชัดแจ้ง ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ไพรัตน์ วงษ์นาม ที่กรุณาช่วยเหลือและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสถิติในการทำวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ อาจารย์มรกต สุวรรณชิน ประธานกรรมการบริหารโรงเรียนพลิชยการ เชียงใหม่ ที่กรุณาให้ทุนการศึกษาในระดับปริญญาเอก ดร.ฉัตรทิพย์ สุวรรณชิน ผู้อำนวยการโรงเรียนพลิชยการ เชียงใหม่ ที่สนับสนุนให้ลาศึกษาต่อและสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้วิจัยตลอดมา ขอขอบคุณบุคลากรในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ภาคเหนือ ที่อนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณอาจารย์อภิญญา อนุกุล และ อาจารย์บุษบา ลออชัยรังษี ที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาในการสร้างเครื่องมือการวิจัย ขอขอบคุณ ดร. สฎาญ ชีระวิชิตระกูล บาทหลวงอภิสิทธิ์ กฤษเจริญ และบาทหลวงเอกชัย ชินโคตร เพื่อนนิสิตปริญญาเอกที่ให้คำแนะนำและคอยช่วยเหลือในทุก ๆ เรื่อง รวมทั้งบาทหลวงเจษฎา บุญรัตวงศ์ เพื่อนที่คอยห่วงใยอยู่เสมอไม่ว่าจะยามสุขหรือยามทุกข์ และขอขอบคุณบุคลากรทุกคนในโรงเรียนพลิชยการ เชียงใหม่ ที่ เป็นกำลังใจมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ผ่องศรี ชุ่มประดิษฐ์ ที่คอยเป็นกำลังใจและให้คำสั่งสอนที่มีคุณค่าเสมอมา รวมทั้งคุณพ่อบุญโรจน์ ชุ่มประดิษฐ์ ผู้ซึ่งไม่มีโอกาสที่จะเห็นความสำเร็จอันสูงสุดของลูก สุดท้ายที่จะลืมมิได้ขอขอบพระคุณ คุณวิชัย กิจมี ที่เป็นคู่คิดและให้การสนับสนุนในทุกด้าน จนกระทั่งสำเร็จการศึกษา

46820155: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ด. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: สุขภาพองค์กร/ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ภาคเหนือ

พัชรวิวรรณ กิจมี: แบบจำลองปัจจัยที่สัมพันธ์เชิงสาเหตุกับสุขภาพองค์กรของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ภาคเหนือ (CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF FACTORS AND ORGANIZATIONAL HEALTH OF NORTHERN THAI PRIVATE VOCATIONAL SCHOOLS) อาจารย์ผู้ควบคุมคุณภาพนิพนธ์: คุณวุฒิ คนฉลาด, Ed.D., สติพร นิยมศรีสมศักดิ์, Ed.D., ไพรัตน์ วงษ์นาม, ค.ด., พนมพร จันทรปัญญา, Ph.D. 212 หน้า. ปี พ.ศ. 2549.

ISBN 974-502-766-9

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัจจัยเชิงสาเหตุและระดับสุขภาพองค์กรของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ภาคเหนือ รวมทั้งการสร้างและตรวจสอบแบบจำลองปัจจัยที่สัมพันธ์เชิงสาเหตุกับสุขภาพองค์กรของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ภาคเหนือ กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ภาคเหนือ ปีการศึกษา 2548 จำนวน 503 คน โดยการสุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน และทำการศึกษาตัวแปร 8 ตัว ได้แก่ สภาพแวดล้อม บรรยากาศองค์กร โครงสร้างองค์กร การดำเนินการขององค์กร พฤติกรรมการบริหาร บุคลากร ประสิทธิภาพองค์กร และสุขภาพองค์กร โดยใช้แบบสอบถามปัจจัยเชิงสาเหตุและสุขภาพองค์กร และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS ในการหาค่าสถิติพื้นฐานและใช้โปรแกรม LISREL 8.53 ในการสร้างและตรวจสอบแบบจำลองปัจจัยที่สัมพันธ์เชิงสาเหตุกับสุขภาพองค์กรของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ภาคเหนือ

ผลการวิจัยพบว่า แบบจำลองปัจจัยที่สัมพันธ์เชิงสาเหตุกับสุขภาพองค์กรของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ภาคเหนือ มีค่าดัชนีความกลมกลืนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่ดีและสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่า $\chi^2 = 577.29$, $df = 326$, Relative $\chi^2 = 1.77$, GFI = .93, AGFI = .90, RMR = .02, RMSEA = .04 และ CFI = 1 ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนของสุขภาพองค์กรของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ภาคเหนือ ได้ร้อยละ 87 โดยปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลทางตรงกับสุขภาพองค์กรของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ภาคเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ปัจจัยสภาพแวดล้อม ปัจจัยบรรยากาศองค์กร และปัจจัยบุคลากร ส่วนปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลทางอ้อมกับสุขภาพองค์กรของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ภาคเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ปัจจัยสภาพแวดล้อม ปัจจัยโครงสร้างองค์กร ปัจจัยการดำเนินงานขององค์กร และปัจจัยพฤติกรรมการบริหาร สำหรับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ไม่ส่งผลทางตรงกับสุขภาพองค์กรของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ภาคเหนือ มีเพียงปัจจัยเดียวคือ ปัจจัยประสิทธิภาพองค์กร

46820155: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; Ed.D. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: ORGANIZATIONAL HEALTH/ NORTHERN THAI PRIVATE VOCATIONAL SCHOOLS

PATCHAREEWAN KIJMEE: CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF FACTORS AND ORGANIZATIONAL HEALTH OF NORTHERN THAI PRIVATE VOCATIONAL SCHOOLS. DISSERTATION ADVISORS: KUNAWUDH KONCHALARD, Ed.D., SITTIPORN NIYOMSRISOMSAK, Ed.D., PIRAT WONGNAM, Ph.D., AND PRANOMPORN CHANTARAPUNYA, Ph.D. 212 P. 2006. ISBN 974-502-766-9

The purposes of this research were to investigate the causal relationship factors and organizational health of Northern Thai Private Vocational Schools and to construct, as well as to validate a causal relationship model of factors and organizational health. The samples obtained by means of multi-stage random sampling, consisted of 503 staff of Northern Thai Private Vocational Schools in the academic year 2004. Eight variables namely: environment, organizational climate, organizational structure, organizational performance, administrative behavior, personnel, organizational effectiveness, and organizational health were investigated. The research instrument was a questionnaire on the causal relationship factors and organizational health. Data were analyzed by descriptive statistics, using SPSS and LISREL 8.53 to develop and validate the causal relationship model and organizational health.

The results indicated that the adjusted model was well consistent with empirical data. This was considered through goodness of fit measures were found to be Chi-Square = 577.29, $df = 326$, Relative Chi-Square = 1.77, GFI = .93 AGFI = .90, RMR = .02, RMSEA = .04, CFI = 1. The variables in adjusted model account for 87 percent of the variance in organizational health. Variables having a statistically significant direct effect on organizational health were environmental factors, organizational climate factors, and personnel factors. Variables having a statistically significant indirect effect on organizational health were environmental factors, organizational structure factors, organizational performance factors and administrative behavior factors. However, the organizational effectiveness factors had no significant direct effect on organizational health.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
คำถามในการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
กรอบความคิดในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	16
การอาชีวศึกษาเอกชน.....	16
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุ.....	18
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสุขภาพองค์การ.....	55
แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ.....	79
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	87
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	87
ขั้นตอนการวิจัย.....	92
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	93
การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	93
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	98
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	99

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	102
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	102
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	104
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	105
5 สรุปและอภิปรายผล	141
สรุปผลการวิจัย.....	141
อภิปรายผล	143
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	156
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	158
บรรณานุกรม.....	159
ภาคผนวก.....	179
ภาคผนวก ก	180
ภาคผนวก ข	183
ภาคผนวก ค	187
ภาคผนวก ง	201
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	212

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 สรุปแนวคิด/ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	74
2 จำนวนโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	88
3 จำนวนบุคลากรกลุ่มตัวอย่าง.....	89
4 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	98
5 ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง	105
6 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ และค่าความโด่ง ของปัจจัย เชิงสาเหตุ.....	107
7 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ และค่าความโด่ง ของ สุขภาพองค์การ.....	108
8 การวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงของแบบจำลองปัจจัยที่สัมพันธ์ เชิงสาเหตุกับสุขภาพองค์การของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ภาคเหนือ.....	110
9 การวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตที่ได้ในแบบจำลองปัจจัยที่สัมพันธ์ เชิงสาเหตุ กับสุขภาพองค์การของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ภาคเหนือ	112
10 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยสภาพแวดล้อม	116
11 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยบรรยากาศองค์การ	117
12 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยโครงสร้างองค์การ	118
13 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยการดำเนินงานขององค์การ	119
14 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยพฤติกรรมกรรมการบริหาร	120
15 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยบุคลากร	121
16 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยประสิทธิผลองค์การ	122
17 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสุขภาพองค์การ	123
18 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของแบบจำลองปัจจัยที่สัมพันธ์เชิงสาเหตุกับสุขภาพองค์การ ของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ภาคเหนือ ตามสมมติฐานการวิจัย	127
19 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของแบบจำลองปัจจัยที่สัมพันธ์เชิงสาเหตุกับสุขภาพองค์การ ของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ภาคเหนือ ที่เป็นแบบจำลองทางเลือก.....	133
20 การเปรียบเทียบแบบจำลองตามสมมติฐานการวิจัยกับแบบจำลองทางเลือก โดยแสดง ค่าสถิติตรวจสอบความตรงและความกลมกลืนของแบบจำลอง	139

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
21 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามปัจจัยเชิงสาเหตุตามโปรแกรม SPSS.....	202
22 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามสุขภาพองค์การตามโปรแกรม SPSS.....	209

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบความคิดในการวิจัย.....	6
2 ขั้นตอนการวิเคราะห์แบบจำลองอิสระ.....	86
3 ขั้นตอนการวิจัย กระบวนการ และผลที่ได้	91
4 แบบจำลองการวัดของปัจจัยสภาพแวดล้อม	116
5 แบบจำลองการวัดของปัจจัยบรรยากาศองค์การ	117
6 แบบจำลองการวัดของปัจจัยโครงสร้างองค์การ	118
7 แบบจำลองการวัดของปัจจัยการดำเนินงานขององค์การ	119
8 แบบจำลองการวัดของปัจจัยพฤติกรรมกรรมการบริหาร	120
9 แบบจำลองการวัดของปัจจัยบุคลากร	121
10 แบบจำลองการวัดของปัจจัยประสิทธิผลองค์การ	122
11 แบบจำลองการวัดของสุขภาพองค์การ	124
12 แบบจำลองปัจจัยที่สัมพันธ์เชิงสาเหตุกับสุขภาพองค์การของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ภาคเหนือ ตามสมมติฐานการวิจัย	125
13 แบบจำลองปัจจัยที่สัมพันธ์เชิงสาเหตุกับสุขภาพองค์การของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ภาคเหนือ ที่เป็นแบบจำลองทางเลือก	130